

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
258

המגרש יבמתו והחזירה - על דעת כתובתה הראשונה החזירה, אע"פ שמעולם לא כתב לה כתובה. בתחילה לא היו משעבדים כל הנכסים לכתובת אשה, ולא היו הנשים רוצות להינשא, התקינו שיהיו מניחים שווי הכתובה בבית אביה, ועדיין כשהוא כועס עליה אומר לה לכי אצל כתובתך, התקינו שיהיו מניחים אותה בבית בעלה, עשירות שכתובתן מרובה היו עושות אותה קלתות של כסף וזהב, עניות היו עושות אותה עביט של מימי רגלים, ועדיין כשהיה כועס עליה היה אומר לה טלי כתובתך וצאי, עד שבא שמעון בן שטח ותיקן שיהא כתוב לה כל נכסי אחראין לכתובתך.

הדרן עלך פרק האשה שנפלו
פרק תשיעי - הכותב לאשתו

כתובות דף פ"ג .

יום ג' - ב' דראש השנה תשפ"ג

דף פ"ג - ג' ע"א

משנה . הכותב לארוסתו דין ודברים אין לי בנכסיך - הרי זה אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה, שלא סילק עצמו אלא לענין שאם מכרה ונתנה שיהא קיים, ולרבי חייא הוא הדין אם אמר זאת בלא כתיבה וקנין.

הארוס יכול לסלק עצמו מלזכות בפירותיה, שכיון שעדיין לא זכה בהם יכול להתנות שלא יזכה בהם ע"י הנישואין, שכל שהתקנה היא לטובתו יכול למחול, וכשם שיכולה אשה לומר לבעלה איני נזונית ואיני עושה, שחכמים תיקנו לטובתי ואי אפשרי בתקנה זו.

שותפים בשדה שאמר אחד לחבירו: 'דין ודברים אין לי על שדה זו', או 'אין לי עסק בה' או 'ידי מסולקת הימנה' לא אמר כלום, שאין זה לשון מתנה. קנו מידו - לרב יוסף אין הקנין כלום, שהרי הקנין היה על מה שאמר בלשון 'דין ודברים' ואינו לשון קנין, ולרב נחמן הקנין היה על השדה ומועיל, ואביי אמר שמסתבר שדברי רב יוסף נאמרו כשמערער אח"כ ואומר שנתכוון לדין ודברים בעלמא, אבל שתק יום או יומיים אינו יכול לערער אח"כ, שתולים שעכשיו חוזר ממתנתו, ואמימר פסק כרב נחמן שאף במערער מיד קנה.

לאחר הנישואין אינו יכול לסלק עצמו באמירת 'דין ודברים אין לי בנכסיך', לאביי - שנשואה ידו כידה וכבר זכה בנכסיה ואינו יכול להסתלק, לרבא - ידו עדיפה מידה, והחילוק בין אביי לרבא - לענין מחלוקת בית שמאי ובית הלל בחלוקת ירושת שומרת יבם שמתה (לעיל דף פ'.), לאביי נחלקו בנכסים שנפלו לה כשהיא תחת בעלה, ומת, ונפלה לפני יבם, ומתה קודם שנתייבמה - שידו כידה ויורשה

המרכז להפצת סיכומי הדף היומי 'מחודדים' מאחלת לכל קוראינו ומנויי הגליון בכל אתר ואתר ברכת שנה טובה ומתוקה בספרן של צדיקים בכתיבה וחתימה טובה שנת אושר וישועה מתוך נחת ופרנסה בהרחבה וסיעתא דשמיא בכל צעד ושעל ושלא תצא דבר תקלה ומכשול על ידינו

כתובות דף פ"ב .
יום ב' - א' דראש השנה תשפ"ג

דף פ"ב - ע"א

האומר לחבירו: 'לך ומשוך פרה זו ולא תהיה קנויה לך במשיכה זו אלא לאחר שלושים יום מעכשיו' - קנה, אפילו אם עומדת באגם בסוף שלושים יום, אך אם לא אמר 'מעכשיו' לא קנה.

יבם שהתחלק עם אחיו בנכסי אחיו המת לפני היבום או אחר יבום - אין מכירתו מכירה, ואף אם נאמר שאם חילק אחר יבום מה שעשה עשוי (כשיטת אביי לעיל דף פ"א:) אם חילק קודם יבום שיהיו קנויים לו לאחר היבום לא קנה אף אם אמר 'מעכשיו', כיון שאינו בידו להקנות מעכשיו.

הניח אחיו פירות מחוברים - אין היבם רשאי למוכרם, מפני שהם אחראים לכתובתה.

'ולקחה לו לאשה ויבמה' - כיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר, ומגרשה בגט ואין דורשים מ'ויבמה' שעדיין יבומים הראשונים עליה להצריכה חליצה, וכן יכול להחזירה, ואין אומרים שאחר שייבמה שוב אסורה עליו באיסור אשת אה.

דף פ"ב - ע"ב

כתובת יבמה על נכסי בעלה הראשון ולא על היבם, שאשה הקנו לו מן השמים, ואם לא הניח הראשון נכסים תקנו לה כתובה מן השני, כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה.

לא ייחד מעות ליבמתו ויאמר הרי כתובתך מונחת על השולחן, אלא כל הנכסים משועבדים לכתובתה, שאם יאמר כן תהא איבה ביניהם שלא סמכה דעתה שמא יאבדו המעות, וכן לא ייחד מעות לכתובת אשתו, אע"פ שבין כך כל נכסיו משועבדים לכתובתה, שהרי כתב לה שכל נכסי שקניתי ושאני עתיד לקנות משועבדים לכתובתך.

מה ששינינו במשנה שאם גירשה אין לה אלא כתובתה, ומשמע שאם לא גירשה לא ימכור כלום, אע"פ שכבר שנינו ברישא שלא יאמר לה 'הרי כתובתך מונחת על השולחן', אלא כל נכסיו אחראים לכתובתה, שהיינו אומרים שרק עצה טובה היא, קמ"ל דדינא הוא לכתחילה.

וירשי בעלה באים ליורשה, ולבית שמאי חלוקה עדיפה, ולבית הלל חזקת הנכסים עדיפה, ולרבא שידו עדיפה מידה ואין ליורשיה בנכסיה כלום - מחלוקת בית שמאי ובית הלל היא רק בנפלו לה נכסים בעודה שומרת יבם.

דף פ"ג - ע"ב

הטעם שארוס שאמר 'דין ודברים אין לי בנכסיך' אוכל פירותיה ותולים שלא סילק עצמו אלא לענין שאם מכרה ונתנה קיים: לאביי - שיד בעל השטר על התחתונה, ומורידים השטר לפחות שבמשמעות הדברים שבשטר, והיינו מכירת הקרקע, שהרי אכילת הפירות היא בכל יום ומכירת הקרקע אינו אלא אם תמכור ושמא לא תמכור, ואין תולים שסילק עצמו מירושה - שמכירה לא שכיחה ומיתה שכיחה, ומסתבר שמסתלק מדבר שאינו שכיח ולא מהשכיח. לרב אשי - משום שמדייקים הלשון שאמר 'אין לי בנכסיך' שלא סילק עצמו מפירותיהם, ולא סילק עצמו מהירושה שהרי אמר 'בנכסיך' וסילק עצמו רק כל זמן ששמה עליה ולא לאחר מיתה שבטל שמה מעליהם.

הכותב לארוסתו דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהם - הרי זה אינו אוכל פירות בחייה (ואם מתה יורשה, שמירושה לא סילק עצמו, כנ"ל), לרבי יהודה לא סילק את עצמו אלא מפירותיהם, אבל לא מפירי פירותיהם, ואם מכר הפירות ולקח בהם קרקע הרי הוא אוכל פירותיה.

לרבי יהודה לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה 'דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם', ואיבעיא בגמרא אם כוונת רבי יהודה היא שכדי לסלק עצמו מפירי פירות צריך לומר 'פירי פירות' דווקא או 'עד עולם' דווקא, או שצריך שתי הלשונות דווקא.

כתב לה 'דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירי פירות' - איבעיא אם סילק עצמו גם מפירות עצמם או רק מפירי פירות.

כתב לה 'דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחיך ובמותך' - לרבי יהודה אם מתה אינו יורשה, ולרבן שמעון בן גמליאל יורשה, שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל, שסובר ירושת הבעל מדאורייתא, שנאמר 'ונתתם את נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה' - מיתור 'ירש אותה' דורש שהאיש יורש את אשתו, ש'שאר' זו אשתו.

כתובות דף פ"ד .

יום ד' צום גדליה פרשת וילך - ג' תשרי תשפ"ג

אגרא דתעניתא צדקתא קח זכות וחלק בהפצת זיכוי הרבים ולגמר חתימה טובה

דף פ"ד - ע"א

לרבן שמעון בן גמליאל המסלק עצמו מירושת אשתו תנאו בטל שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה, לרב הלכה כרשב"ג ולא מטעמו, שלרשב"ג ירושת הבעל מדאורייתא ולכן תנאו בטל, ולרב ירושת הבעל מדרבנן, ואף על פי כן תנאו בטל, שחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה.

ירש מאשתו בית הקברות - לרבי יוחנן בן ברוקה אף שסובר ירושת הבעל מדאורייתא יחזיר למשפחתה ביובל, משום שגנאי להם שיהיו אחרים נקברים עמם והם יקברו בקבורת אחרים, ויתנו לו דמי בית הקברות חוץ מדמי קבורת אשתו שהרי הוא חייב בקבורתה.

משנה . מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים, והיה לו פקדון ומלוה ביד אחרים - לרבי טרפון הדין שמטלטלים שירשו אינם משועבדים לבעל חוב נאמר רק אחר שהגיע ליד יורשים, אך אלו שביד לווה ונפקד ניתנו לכושל והחלש

שבהן - לרבי יוסי בר חנינא היינו לכושל שבראיה, והוא זה ששטרו מאוחר שלא יוכל לטרוף לקוחות הקודמים לו, לרבי יוחנן היינו לאשה שתובעת כתובתה, כדי שימצאו האנשים חן בעיני הנשים וירצו להינשא ולא תדאגנה להפסיד כתובתם. לרבי עקיבא - זכו בהם היורשים ויתנוהו להם, שכולם צריכים שבועה וכל זמן שלא נשבעו אין להם רשות בהם, והיורשים אין צריכים שבועה.

דף פ"ד - ע"ב

הניח המת פירות תלושים המונחים ברשות הרבים - לרבי טרפון מועילה תפיסת בעל חוב לחובו ותפיסת האשה לכתובתה, ולרבי עקיבא אין מועילה, שכבר זכו היורשים בשעת מיתה. היו מונחים בסימטא - לרבי יוחנן וריש לקיש הוא הדין, לרב ושמואל אם מונחים בסימטא שמקום קנין הוא כבר זכו בהם היורשים ואין מועילה תפיסתם.

לרבי טרפון אם תפסו הבעל חוב והאשה יותר מחובם - יתנו השאר לבעל השטר האחר ולא ליורשים.

ריש לקיש פסק הלכה כרבי עקיבא שאין לבעל חוב ואשה לתפוס מטלטלי המת שאינם תחת יד היתומים, ואף בדיעבד דיין שפסק כרבי טרפון הדין חוזר, שהוא טעות בדבר משנה. לרבי יוחנן - אינו חוזר. וטעם מחלוקתם אם נאמר שלכו"ע טועה בדבר משנה חוזר: א. רבי טרפון היה רבו של רבי עקיבא, ולריש לקיש הלכה כרבי עקיבא אף כשחולק על רבו, ולרבי יוחנן רק כשחולק עם חבירו. ב. לכו"ע אין הלכה כרבי עקיבא נגד רבו, ונחלקו אם רבי טרפון היה רבו או חבירו. ג. לכו"ע היה חבירו, ונחלקו אם הכלל שהלכה כרבי עקיבא מחבירו היינו גם בדיעבד, או שרק מטין כרבי עקיבא, אך בדיעבד אם פסקו כדעת החולק הדין קיים.

לרבי עקיבא שתפיסה אינה מועילה היינו דווקא לאחר מיתה, אבל תפיסה מחיים מועילה.

בעל חוב שתפס שור משומר בהמות היתומים ואמר שתפס בחיי האב - אם אין עדים שתפס נאמן, במיגו שהיה יכול לומר לקוח הוא, ואף שסתם בהמות מעמידים אותם בחזקת מרא קמא כיון שגודרות אין להם חזקה שדרכן להלך מעצמן לשדות אחרים, בשוורים המסורים לרועה ואינם הולכים מעצמם הולכים אחר המוחזק והיה נאמן לומר שלקוחים הם בידו.

כתובות דף פ"ה .

יום ה' פרשת וילך - ד' תשרי תשפ"ג

לזכות יעקב יחזקיהו בן רבקה פייגה לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל הענינים מרוב כל

דף פ"ה - ע"א

התופס לבעל חוב במקום שמפסיד בעלי חובות אחרים בתפיסתו - לא קנה.

רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע תפסו ספינה מנכסי המת שהיה חייב להם מעות, ותפסוה מאמצע הנהר שהוא כרשות הרבים שכל הספינות הולכות שם, שבזה סובר רבי טרפון שמועילה תפיסה ואין זה כמטלטלים של מת, רב פפא תפסה בכך שהנהיגה במשוטיה, ורב הונא משכה בחבל, ונחלקו ביניהם מי קנאה, ואמר להם רבא שרב נחמן פסק כרבי עקיבא שאין מועילה תפיסה אלא מחיים, ושניהם לא זכו.

שליח הבא לפרוע מלוה בשטר, ואחר שפרע המעות אמר המלוה שמחזיק המעות עבור מלוה על פה שחייב לו הלה מלבד המלוה שבשטר, ואינו רוצה להחזיר לו שטרו - אם לא פרעו בעדים המלוה נאמן במיגו שלא פרעו כלל. ואם

הלוקח פיקח אחר קניית השטר יתן מעט מעות ללווה כדי שיכתוב לו שטר על שמו.

המוכר שטר חוב ומחלו - למחייבים דינא דגרמי חייב לשלם ללוקח כל החוב שבשטר, משום שגרם לו הפסד, ולדעת הפוסקים דינא דגרמי פטור, שאומר לו לא מכרתי לך אלא הנייר והרי הוא בידך.

מי שחייב כתובה לאשה וגם לבעל חוב - אם יש לו קרקע ומעות ישלם הכתובה בקרקע כיון שסמכה דעתה עליו, ולבעל חוב ישלם במעות כמו שהלוה לו. ואם אין לו אלא קרקע לתשלום אחד, ושני השטרות נכתבו ביום אחד - יתנו לבעל חוב, שלא ינעול דלת בפניו ולא ירצה להלוות, ואין חוששים לחן האשה - שיותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא.

לווה שאין לו מעות אלא קרקע - אין צריך לטרוח למכרה ולשלם מעות, אך אם היו לו מעות ואמר שהם של עכו"ם, אע"פ שעתה אין לו מעות - כיון שעשה בתחילה שלא כהוגן עשו בו שלא כהוגן, וצריך לטרוח ולמכור קרקעותיו להביא מעות.

לסובר פריעת בעל-חוב אינה אלא מצוה - שמצוה לאמת דבריו כאמור 'זהין צדק' - שיהא הן שלך צדק, אם אמר לא ניחא לי לעשות מצוה מכים אותו עד שתצא נפשו כדי שלא יעבור על מצוה, כשם שכופים על סוכה ולולב, ששיעור מכות ארבעים ניתן רק בעונש שניתן למי שעבר על מצוה.

דף פ"ו - ע"ב

'הרי זה גיטך ולא תתגרשי בו אלא לאחר שלשים יום', והניחתו בצידי רשות הרבים - ללישנא קמא דרב חסדא אינה מגורשת, ממה שאמרו רב ושמואל בשיטת רבי טרפון שמועיל תפיסת מטלטלים של יתומים כל זמן שלא זכו בו והיינו בזמן שמונחים ברשות הרבים, אך לא כשמונחים בסמיטא, וצידי רשות הרבים כרשות הרבים. וללישנא בתרא מגורשת, ממה שאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחה שהאומר 'משוך פרה זו ולא תהיה קנויה לך עד לאחר ל' יום' קנה אפילו עומדת באגם, וצידי רשות הרבים כאגם.

משנה . המושיב את אשתו חנונית למכור יינו ופירותיו בחנות, או שמינה אותה אפוטרופוס על נכסיו - הרי זה משביעה כל זמן שירצה, לרבי אליעזר יכול להשביעה אפילו על כלי טוויה ועיסה לכתחילה בלי גלגול, שהרי גם על זה היא כאפוטרופוס, ואמרו לו חכמים: אין אדם דר עם נחש בכפיפה (ואף ע"י גלגול אינו יכול להשביעה, משום שסוברים חכמים שאין מגלגלים על שבועה דרבנן).

משנה . כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך - אינו יכול להשביעה שום שבועה, אבל משביע יורשיה והבאים ברשותה (לקוחות שקנו כתובתה). 'אין לי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך' - אינו יכול להשביעה ולא יורשיה ולא הבאים ברשותה, אבל יורשי משביעים אותה ואותם, 'אין לי וליורשי ולבאים ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך' - לא הוא ולא יורשי יכולים להשביע.

פטרה בעלה מן השבועה, והלכה מקבר בעלה לבית אביה, ולא נתעסקה שוב בנכסיו אין היורשים יכולים להשביעה, אבל אם נעשית אפוטרופוס אחר מיתת בעלה - משביעים אותה על העסק שלאחר מיתה אך לא על עסק שבחיי בעלה.

כתובות דף פ"ז

יום שב"ק פרשת וילך שובה - ו' תשרי תשפ"ג

דף פ"ז - ע"א

מה ששינונו ברישא דמתניתין שאם כתב לה נדר ושבועה אין לי עליך אינו יכול להשביעה היינו אפילו משבועת

אמר המשלח ליטול השטר ואז לשלם - חייב השליח לשלם למשלח, שהרי פשע במה שפרע קודם שנטל השטר, ואם אמר לשלם המעות וליטול השטר - לרב אשי פטור, ולמסקנת הגמרא חייב, שהרי שלחו לתיקונו ולא להפסידו. **אשה שהופקד בידיה תיק מלא שטרות**, ומת המפקיד, ואמרה ליורשיו שתפסתן מחיים עבור חוב שהיה חייב לה אביהם, אמר לה רב נחמן שרק אם יש עדים שתבע ממנה המפקיד כשהיה חי ולא נתנה לו זוהי תפיסה מחיים, אבל אם לא תבע ממנה הרי זו תפיסה לאחר מיתה שאינה מועילה (כדעת ר"ע), שהרי כל זמן שהוא חי והיו כפיקדון בידי הרי הם כמונחים ברשותו.

דיין יכול לסמוך על מי שמכיר שאינו משקר, כרבא שסמך על אשתו שהיתה בת רב חסדא שאמרה על אשה שנתחייבה שבועה שהיא חשודה על השבועה, והפך רבא השבועה על התובע שכנגדה שישבע ויטול, ורב פפא שסמך על אבא מרי בנו שאמר על שטר שהוא פרוע, ולא גבה בו ולא קרעו.

לא חוששים למחזי כשיקרא, ולכן - א. כותבים שטר למי שחייב שבועה קודם שנשבע, שבא לדין ונפטר ע"י שבועה, ונותנים לו השטר אחר שנשבע (ושלא כרב פפי שחשש למחזי כשיקרא). ב. כותבים שטר קיום קודם שהעידו עדי קיום. ג. לרבי מאיר אף גט אשה שמצאו באשפה כשרה, ואף לדעת חכמים אינו פסול אלא משום שלא נכתב לשמה. ד. שטר שלוח בו ופרעו, מצד מחזי כשיקרא יכול לחזור וללוות בו, אך לא יחזור וילוה בו משום שנמחל שעבודו, ונמצא שמלוה השני הוא מלוה על פה, ועל פי האמת אין לו לגבות מלקוחות.

דף פ"ה - ע"ב

התובע יתומים שהפקיד אצל אביהם פקדון יקר ערך ונתן עליו סימן - אם אביהם לא היה עשיר וראוי שיהא לו כזה חפץ מוציאים מידם ונותנים לו, אך דווקא אם לא רגיל להיכנס לביתו, אבל אם היה רגיל בכך חוששים שאחרים הפקידו זאת והוא ראהו בביתו.

שכיב מרע שאמר 'נכסי לטוביה', ולא פירש איזה טוביה, ובא טוביה אחד ונותנים לו, בא רב טוביה' כיון שאמר 'טוביה' ולא רב טוביה' לא נתכוון אליו, אלא אם רגיל אצלו וקורא לו בשמו. באו שני טוביה - אם אחד שכן או קרוב, והשני תלמיד חכם, תולים שנתכוון לתלמיד חכם, שאדם מצדיק מעשיו לזכות בשעת מיתה. אחד שכן והשני קרוב - תולים שנתכוון לשכן, שנאמר 'טוב שכן קרוב מאח רחוק', שניהם קרובים או שכנים או תלמידי חכמים - יתן הדיין למי שיראה שהיה דרכו של מת לקרב יותר.

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר המוכר ומחלו - מחול, ואפילו יורש של מלוה מחול, שאומר לו הלווה ללוקח לאו בעל דברים דידי את. הכניסה השטר לבעלה וחזרה ומחלתו - אינו מחול, שידו כידה.

כתובות דף פ"ו

יום ו' פרשת וילך - ה' תשרי תשפ"ג

דף פ"ז - ע"א

קרובה של רב נחמן מכרה כתובתה בטובת הנאה ונתגרשה ואח"כ מתה, ומשום 'מבשרך לא תתעלם' עשה רב נחמן עצמו כעורכי הדינים ונתן עצה לבתה שירשה כתובתה להפסיד הלקוחות ע"י שתמחול לאביה כתובת אמה, ולסוף נתחרט רב נחמן, משום שאין לאדם חשוב לנהוג כן, לפי שלומדים ממנו אחרים, ויש שיעשו כך אף שלא לקרובים. כיון שהמלוה יכול למחול השטר גם אחר שמכרו, אם

דף פ"ח - ע"א

עד אחד מעיד שהכתובה פרועה שנשבעת רק שבועה דרבנן שהיא קללה בעלמא, אפשר להביאה לידי שבועת עד אחד מדאורייתא שהיא בשם או בכינוי ואוחז ספר תורה בידו וחסמורה היא מאוד, לרב פפא - על ידי שישלם לה כתובתה שנית בפני עד אחד, ויצרף העד על פרעון הראשון לעד שעל הפירעון השני ויחשב הפירעון הראשון כמלוה ויתבענה שבועה מדאורייתא. לרב שישא בריה דרב אידי - ע"י שיפרענה בפני העד הראשון ועד נוסף, שאם לא כן יכולה לכפור שלא קיבלה כתובתה ותשבע נגד העד ותגבה הכתובה פעם שלישית. לרב אשי - יודיע לעדים קודם שפורעה פעם שנית שכבר פרעה, שאם לא כן יכולה לומר שיש לה שתי כתובות עליו.

יתומים המוציאים שטר על יתומים - לא יפרעו אלא בשבועה, והיינו אם אמרו יורשי הלווה 'אמר לנו אבא לויתי ופרעתי', אבל אם אמרו 'אמר לנו אבא לא לויתי', כיון שאמר שלא לזה מודה הוא שלא פרע, ונפרעים שלא בשבועה.

הנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה, לרבי יצחק נפחא דווקא כתובת אשה נגבית שלא בפניו, משום חניא, אבל בעל חוב אינו גובה, לרבא א"ר נחמן אפילו בעל חוב גובה, משום נעילת דלת.

דף פ"ח - ע"ב

שנינו במשנה: רבי שמעון אומר, כל זמן שהיא תובעת כתובתה היורשין משביעין אותה, ואם אינה תובעת כתובתה אין היורשין משביעין אותה

לרבי ירמיה - מדובר בהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות, לשיטת תנא קמא גם כשבאה בתחילה לגבות מזונות צריכה שבועה, וכשיטת בני כהנים גדולים, לרבי שמעון רק כשבאה לגבות כתובה בסוף, וכשיטת חנן.

לרב ששת - מדובר מאשה שפטרה בעלה משבועה, שלשיטת תנא קמא משביעים אותה על האפוטרופוסות שלאחר מיתת אביהם אף שמינה אותה בעלה, וכדעת חכמים שאפוטרופוס שמינהו אבי יתומים ישבע (שלא ימנע, כיון שמסתמא עשה לו טובה), ורק אם מינהו בית דין לא ישבע, כדי שלא ימנע מלהיות אפוטרופוס, ולרבי שמעון לא תשבע שבועת אפוטרופוסות כיון שמינה אותה אבי יתומים, ואם נשבע ימנעו מלהיות אפוטרופוס וכדעת אבא שאול, ורק אפוטרופוס שמינהו בית דין ישבע, שבו אין חשש שימנע מלהיות אפוטרופוס, שחשיבות היא.

לאביי - לתנא קמא אם פטרה משבועה אין יתומים משביעים אותה, ולרבי שמעון משביעים, וכשיטת אבא שאול בין אימא מרים שכל הבא לגבות היתומים לא יגבה אלא בשבועה.

לרב פפא - לתנא קמא אם לא פטר אשתו משבועה יכול להשביעה בכל עת שבועת אפוטרופוס, ואם פטרה מן השבועה אפילו יורשים אין משביעים אותה כשנפרעת מהם, לרבי שמעון כל זמן שתובעת כתובתה יורשים משביעים אותה אפילו פטרה מן השבועה, אינה תובעת כתובתה אין היורשים משביעים אותה שבועת אפוטרופוס שבחיי בעלה, אפילו לא פטרה מן השבועה.

פוגמת כתובתה (ושלא כרב מודכי שהבין בדעת רב יהודה שמוזה לא פטרה, ששבועה זו היא גורמת לעצמה), שמעלה בדעתה בתחילה שמא תצטרך מעות ותיקח ממנו על חשבון כתובתה, ונמצאת פוגמת כתובתה בשעת גביה, וכל שכן שפטרה משבועת אפוטרופוס.

מה שנינו בסיפא דמתניתין 'הלכה מקבר בעלה לבית אביה וכו' ואם נעשית אפוטרופיא היורשין משביעין אותה על העתיד לבא ואין משביעין אותה על מה שעבר', על מה שנתעסקה במכירת הנכסים בין מיתה לקבורה לצורך הקבורה, לרב יהודה - אינה נפטרת ע"י פטורו של אביהם, ששוב אינן נכסיו אלא נכסי היתומים, לרב מתנה - אפילו לא פטרה משבועה אין משביעים אותה, שאי אפשר שלא תזלזל בנכסים, ונמצאת נשבעת שקר.

מכירת נכסי יתומים לצורך פריעת מסייהם, ולמזון האשה והבנות והיתומים, ולקבורה - נעשית בלא הכרזה, שאין פנאי לכך.

'דלא נדר ודלא שבועה' - הוא אינו יכול להשביעה, אבל יורשיו משביעין אותה. 'נקי נדר נקי שבועה' - לרבה א"ר חייא בין הוא בין יורשיו אין משביעין אותה, שפירושו שמנקה אותה מדין שבועה, לרב יוסף א"ר חייא בין הוא בין יורשיו משביעין אותה, שפירושו נקי נפשך בשבועה. לרבי זכאי - אין חילוק בין לשון 'דלא ל'נקי', אלא אם פטרה מנדר ושבועה 'מנכסי' אינה פטורה מן היורשים, ואם פטרה 'מנכסים' אלו' פטורה גם מן היורשים. לאבא שאול בן אימא מרים - אין שום לשון פטרה משבועה ליתומים, שהרי אמרו חכמים הבא להיפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה, וכן הלכה.

דף פ"ז - ע"ב

משנה . הפוגמת כתובתה - שהוא אומר התקבלת כל כתובתך, והיא אומרת לא התקבלתי אלא מקצתה - לא תפרע השאר אלא בשבועה, ואינה שבועה מדאורייתא, שכל השבועות שבתורה הם לנשבעים ונפטרים ולא לנשבעים ונוטלים, ועוד שכל השטרות יש בהם שעבוד קרקע ואין נשבעים על הקרקעות, אלא שבועה דרבנן היא, ולכן יכולה להפכה על שכנגדה. ומשביעים אותה בית דין אף בלי תביעת הבעל שתשבע (שע"י תביעה גם בלא פגימה נשבעת). וטעם השבועה: שהפורע מדייק ואילו הנפרע אינו מדייק.

הפוגמת כתובתה בעדים - איבעיא אם חייבת שבועה, או שאומרים אילו פרע הכל גם השאר היה פורע בפני עדים. וכן איבעיא בפוגמת בחשבון מדויק אפילו פחות משהו פרוטה, אם כיון שרואים אמיתות שמדקדקת פטורה משבועה, או שחוששים שמערמת וצריכה להישבע.

פוחתת כתובתה - כגון כתובה של אלף זוז, והוא אומר התקבלת כל כתובתך, והיא אומרת לא התקבלתי כלום, אבל מודה שכתובתה אינה אלא מנה, ואין השטר מזויף שאומרת שהגם שקיבל עליו אלף האמין בי שלא אתבענו אלא מנה - נפרעת שלא בשבועה.

עד אחד מעיד שהכתובה פרועה - לא תפרע אלא בשבועה מדרבנן, כדי להפיס דעתו של בעל, אבל לא מדאורייתא - שבועת התורה אינה אלא נשבעים ונפטרים ולא נוטלים, ועוד שאין נשבעים על כפירת שעבוד קרקעות.

מנכסים משועבדים ומנכסי יתומים ושלא בפניו - לא תפרע אלא בשבועה, לרבי שמעון כל זמן שהיא תובעת כתובתה יורשים משביעים אותה (יתבאר להלן דף פ"ח).

המרכז להפצת סיכומי הדף היומי 'מחודדים' מאחלת לכל קוראינו ומנויי הגליון בכל אתר ואתר ברכת שנה טובה ומתוקה בספרן של צדיקים בכתיבה וחתימה טובה שנת אושר וישועה מתוך נחת ופרנסה בהרחבה וסיעתא דשמיא בכל צעד ושעל ושלא תצא דבר תקלה ומכשול על ידינו

כל הזכויות שמורות